

Wiadomości

Piątek, 12 stycznia 2024

42 lata temu wprowadzono stan wojenny na obszarze Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej (PRL-u)

W nocy z 12/13 grudnia 1981 r. Wojskowa Rada Ocalenia Narodowego na czele z generałem Wojciechem Jaruzelskim na obszarze PRL wprowadziła stan wojenny. Na ulice miast wprowadziła pół miliona żołnierzy i milicjantów, tysiące pojazdów bojowych. Zatrzymano i aresztowano ok. 5000 osób wg. wcześniej przygotowanych list m.in. działaczy NSZZ „Solidarność”. Mocą nowego ustawodawstwa ograniczono podstawowe prawa obywatelskie. Reakcją społeczeństwa na stan wojenny były strajki w zakładach i demonstracje uliczne, tłumione przy pomocy jednostek ZOMO. Władze zastosowały represje i szykany: pobicia, aresztowania - zamordowano ok. 100 osób, internowano ok. 10.031 osób, spośród których znaczna część nabawiła się w więzieniu ciężkich chorób, zwolnienia z pracy, pacyfikacje zakładów. 13.12. 1982 r. stan wojenny został zawieszony, a 22. 07. 1983 r. odwołany przy zachowaniu części represyjnego ustawodawstwa. Z inicjatywy powstałego w 2002 r. w Krakowie Stowarzyszenia maj 77 powstała książka pt. „W NOC GRUDNIOWĄ NAS ZABRALI... INTERNOWANA SOLIDARNOŚĆ MAŁOPOLSKI”(Jarosław Szarek, Zbigniew Solak, Ewa Zając, Kraków 2011). Książka ma dedykacja: „SOLIDARNOŚĆ WY WSZYSCY, DLA KTÓRYCH STAN WOJENNY BYŁ OSOBISTYM I WSPÓLNOTOWYM DRAMATEM INTERNOWANI I UKRYWAJĄCY SIĘ, ARESZTOWANI I STRAJKUJACY, UMĘCZONE LĘKIEM DZIECI, ŻONY, MĘŻOWIE I RODZICE. DZIAŁAJACY W PODZIEMIU LUB WSPIERAJACY OPÓR. WY, KTÓRYCH WYRZUCONO Z PRACY I WY, KTÓRZY PROTESTOWALIŚCIE DEMONSTRACYJNIE OPUSZCZAJĄC ZNIEWOLONE INSTYTUCJE I WYSTĘPUJĄC Z PZPR. WAM CHCEMY ZŁOŻYĆ HOŁD.” Wśród internowanych, jak czytamy ww. książce był wieliczanie Piotr Marzec ur. 20.VI.1954 r., technik elektryk w Kopalni Soli w Wieliczce, przewodniczący Komisji Zakładowej NSZZ „Solidarność” internowany 6.I.1982 r., osadzony w Załężu - zwolniony 14.VI.1982 r.

13.12. (środa) 2023 r. w Wieliczce przy Pomniku Odrodzenia Polski o godz.17.00-tej przed tablicą zamontowaną w 2010 r. u podnóża pomnika od strony Plany spotkali się ci wieliczanie, którzy pamiętają o wydarzeniach sprzed 42 laty. Na tablicy czytamy (foto): „SOLIDARNOŚĆ. KU PAMIĘCI TYCH, KTÓRZY CZARNĄ NOC KOMUNIZMU Z POTRZEBY SERC I WOLNOŚCI MYŚLI ZMIENILI PRZEZ „SOLIDARNOŚĆ” W JASNĄ DROGĘ DO NIEPODLEGŁOŚCI I DEMOKRACJI. OBYWATELE WIELICZKI UCZESTNICZLI W TEJ WALCE OD SIERPNIA 1980 ROKU. W SWYM OPORZE DOTRWALI DO KOŃCA. DO CHWILI ODZYSKANIA PRZEZ POLSKĘ SUWERENNOŚCI. NIE WOLNO NAM O TYM ZAPOMNIEĆ. SIERPIEŃ 2010.” Przed tablicą kwiaty i znicze złożyli: Marek Panuś, sekretarz Miasta i

Gminy Wieliczka; Krystyna Bania, Maria Nawrot, Dorota Stec-Fus z Zarządu i Rady Osiedla H. Sienkiewicza - A. Asnyka, - W. Wincentego Pola w Wieliczce, delegacja Stowarzyszenia „Klub Przyjaciół Wieliczki”: Marta Borowiec, Stanisława Cygankiewicz, Jadwiga Duda, prezes Zarządu, Edyta Huziuk, Marian Sipióra, Anna Woźniak; Stanisław Dziedzic, sołtys Koźmic Małych, radny Rady Miejskiej w Wieliczce, przewodniczący Koła Wieliczka Światowego Związku Żołnierzy Armii Krajowej bez uprawnień kombatanckich. Uroczystość prowadził Adam M. Panuś. Wspólnie zaśpiewaliśmy hymn narodowy „Jeszcze Polska nie zginęła”. W intencji ofiar stanu wojennego odmówiliśmy modlitwy: „Ojczyzna Nasz...” Zdrowaś Maria...”, „Wieczne odpoczywanie”. Głos zabrali: Stanisław Dziedzic i Dorota Stec-Fus. Stanisław Dziedzic wspomniał, że w pierwszych dniach stanu wojennego w Pawlikowicach powstała pieśń SOLIDARNOŚCI pt. „Ojczyzna Ma”, której tekst napisał michaelita ksiądz Karol Dąbrowski - odczytał tekst pieśni. Nagrania dokonano w domu Genowefy Standy, kierownik przedszkola w Pawlikowicach

Odczytał tekst - Oto on:

OJCZYŻNO MA

1. Poprzez kraj przeszedł okrzyk grobowy

Kiedy kat podniósł krwawą dłoń

Pozostały sieroty i wdowy

Ojców mężów nastąpił zgon.

Ref. Ojczyżno ma tyle razy we krwi skąpana,

Ach jak wielka dziś Twoja rana

Ach jak długa cierpienie tve trwa. 2 x

2. Tyle razy pragnęłaś wolności.

Tyle razy tłumiał ją kat.

Ale zawsze czynił to obcy.

A dziś brata zabija brat.

Ref. Ojczyżno ma.....

3. Biały Orzeł znów skrępowany.

Krwawy łańcuch zwisa u szpon.

Lecz już wkrótce zostanie zerwany,

bo wolności uderzył dzwon.

Ref. Ojczyżno

4. O Królowo polskiej korony.

Wolność, pokój i miłość racz dać.

By ten naród boleśnie dręczony.

Odtąd wiernie przy Tobie mógł stać.

Ref. O Matko ma,

Tyś Królową naszego narodu.

Tyś wolnością w czasie niewoli i nadzieją,

gdy w sercach jej brak. ... 2x

5. Tyś Maryjo nam dała Papieża.

Z ziemi polskiej skąd Jego ród

By nas uczył jak żyć solidarnie.

Kiedy prawdy czujemy głód.

Ref. O Matko ma... 2x

6. Nowy ból przeszył serca Polaków

Pasterz – kapłan przelał Swą krew,

Abyś ty mógł żyć w wolnej Ojczyźnie.

Bez cierpienia, bólu i krat.

Ref. O Matko ma...2x

Dorota Stec-Fus zwróciła uwagę na blisko półtora miliona Polaków!, którzy byli zmuszeni opuścić Polskę z biletem w jedną stronę. Przebieg spotkania fotografował Tomasz Adamek dla Urzędu Miasta i Gminy Wieliczka (Na stornie Gminy Wieliczka nie umieszczono relacji z uroczystości i fotografii), Jadwiga Duda i Maria Nawrot.

Wspomnę, że na temat wydarzeń sprzed 42 lat było zorganizowane 29.02.2012 r. w Wieliczce w Urzędzie Miasta i Gminy, w sali „Magistrat” 171 spotkanie z cyklu „Wieliczka-

Wieliczanie” pt. „Stan wojenny 13.12.1981 r. - Pamiętamy po 30 latach”, z którego relacje niżej podpisana opublikowała w zeszycie nr 116 „Biblioteczki Wielickiej” . Poprzedzało je 92 spotkanie „Wieliczka-Wieliczanie” w dniu 24.08.2005 r. pt. „25 rocznica powstania Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego „Solidarność” w Wieliczce i okolicy” (1980-2005), z którego relację opublikowałam w zeszycie nr 37 „Biblioteczki Wielickiej” (2005 r.)

Opracowała Jadwiga Duda